

Haentje dikkop

63 NEDERLANDSTALIGE LIEDEREN UIT HET
THYSIUSHANDSCHRIFT

moderne editie voor luit en zang: Tom Van Eygen

Inhoudsopgave

1. Te Meij als alle die voghelen singhen	p. 1
2. Die Gans die compt wt Sassen	p. 3
3. Boter op de pensen	p. 4
4. Ick weet een bloemken schoon van Coleuren	p. 5
5. Met dat schuijtgen al over dat meertge[n]	p. 7
6. Jan Dirrixz	p. 9
7. Ick breng mijn naeste ghebuer een dronck	p. 15
8. T'souw een meysken gaen om wijn	p. 17
9a. Lijskens oven is bestoven	p. 19
9b. Brande Lijsken	p. 20
10. In een groot ongheluck	p. 21
11a. Mijn oogskens weenen	p. 23
11b. Pieter Dammisz	p. 25
11c. Schagervoetgen	p. 26
12. Daer is een Leeuwerck doot ghevalle[n]	p. 27
13. Ick clam den boom al op	p. 29
14. Vlaenderlant edel landouwe soet	p. 35
15. Ick lijd int hart pijn onghewoon	p. 37
16. Brand Lommermeer. Compt ghij ghesellekens coene	p. 43
17. Int soetste van de Meije	p. 47
18. Keert u molenaer om/Almande Hier buyten inden houte/Mr David	p. 49
19. Aenhoort mijn geclach o bloeijen[de] Jeucht	p. 51
20. Een Venus Dierken	p. 53
21. Ick claeg u Venus Dieren	p. 57
22. Brande Molenaerken[n]	p. 60

23. Den paltroock die staet	p. 61
24. Vrouwen laet den spiering in	p. 63
25. Het Liedeken van Dousa	p. 64
26. Ick heb die groene strate	p. 65
27. Gailliarde Bedroevet harteken	p. 67
28. U Liefde quelt mij totter doot	p. 69
29. Het wasser te nacht	p. 71
30. Schoon lief ghij sijt prijs waert alleyne/Mr David	p. 73
31. Antwerpen rijck	p. 75
32. Wilhelmus van Nassouwe[n]	p. 77
33. En de bruijt lach op haer bedde	p. 84
34. Allemande Slapen gaen	p. 85
35. Frans een Floris	p. 90
36a. Gailliarde France. Wie sal mijn troetelen	p. 91
36b. Wie sal mij troetelen Supe[riu]s	p. 93
37. Waer sult ghij mij voeren	p. 94
38. Noch weet ick een Casteel/Mr Eman	p. 95
39. Wij lesen in Esdra van den wijn	p. 97
40. Brande Pater	p. 101
41. Wij willen niet meer van Aeltghen singhen	p. 102
42. Soutmen niet moghen een reijsken pissen	p. 103
43. Het reet een Ruijterken	p. 104
44. Het soude een meijsken melcken	p. 105
45. Aensiet schoon lieff met moede fier/Mr David	p. 106
46. Den lustelijcken Meij	p. 107
47. Gaet hem toe	p. 115
48a. Courante van Hansken	p. 117
48b. Courante	p. 119

49. Die winter is ons v[er]ganghen	p. 121
50. Allemande Bruijnsmedelijc	p. 123
51. Als Susanneke suer siet	p. 126
52. Als ghij compt inden Haghe	p. 129
53. Wanneer ick slaep	p. 131
54. Schoon Jonckheertje	p. 135
55. Allemande Haentgen	p. 140
56. Gerrit van Velsen	p. 141
57. Ghevare hoe staet het met u vlas.a.4	p. 143
58. Het voer een Cuijperken cuijpen	p. 147
59. Lieff wtv[er]koren, lief triumphant/Mr David	p. 149
60. Het was een Engelsch boerken schoenlappen soud' hy doen	p. 153
61. Ick voer al over Rhijn/Mr David	p. 155
62. Schoon lieffken ient weer excellent	p. 157
63. Den tijt is hier	p. 161

13. Ick clam den boom al op

NL-Lu 1666 (Thysius), f.354v-355r (nrs.564-568)
anoniem

De titel verwijst misschien naar het schilderij “De nestrover” van Pieter Brueghel de Oudere. Het is nauw verwant aan een ander schilderij van hem, “De imkers”, waar Brueghel zelf een raadselachtige spreuk bij schreef:

Dije den nest Weet dieje Weeten
Dijen Rooft dije heeten

De tekst komt weer uit een minnewit (cfr. nr.6), ditmaal *Thirsis Minnewit. Bestaande in een verzameling van de aangenaamste Minnezangen en Voyzen, derde deel, editie van 1745, p.99.*

14. Vlaenderlant edel landouwe soet

NL-Lu 1666 (Thysius), f.359r (nrs.582-583)
anoniem

“Vlaenderlant edel landouwe soet” staat ook bekend onder de naam “Galliarde Vlaenderlant”. Misschien is er wel een verband met het vers “O Nederlant schoon wijt vermaerde landouwe”¹⁰ van de Mechelse rederijker Willem De Gortter (1585- na 1637). Er zijn 16 contrafacten bekend. Een voorbeeld hiervan met muzieknotatie vinden we in *Een nieu liedt-boeck genaemt den druyven-tros der amoueusheyd, 1602, p.30*, van Pieter Lenaerts van der Goes. Hij gebruikt de tekst “Crachtich gewont// den gront” en dit “Op de wijze van Galiarde Vlaenderlant”. De melodie verschilt wel lichtjes van de versie in het Thysiushandschrift, vooral dan op het einde. De originele tekst van “Vlaenderlant edel landouwe soet” blijft onbekend.

15. Ick lijd int hart pijn onghewoon/Mr David

NL-Lu 1666 (Thysius), f.335r (nr.513-516)¹¹
anoniem

Ook deze luitzetting is weer toegeschreven aan David Janszoon Padbrué. Zoals vaak is in meerdere bronnen een tekst terug te vinden. In de *Liedbundel van Antonis van Butevest*¹² van rond 1595 vinden we bijvoorbeeld:

Ick ly int hert pyn ongewont
En kans voerdragen

De tekst in deze uitgave is gekozen uit het *Princesse Liet-boec, 1605, p.116 [index p.124]*.

¹⁰ Uit de verzameling van Charles van Hulthem (B-Br Hs.15.662).

¹¹ Er is een moderne uitgave van dit lied in *Lute News 77* (Dutch Renaissance Music by Mr.David; Padbrué 13, 2006).

¹² Leiden, Gemeente-archief, Gildenarchief no.1474, f.6v (HsLdGA Ga1474).

35. Frans aen Floris

NL-Lu 1666 (Thysius), f.342r (nr.529)
anoniem

Smout heeft dit stuk overduidelijk gebaseerd op de "Den VIII. Allemaingne" uit *Het derde musyck boexken, Tielman Susato, 1551, f.12v*. Dit stuk is ook bekend als de "Almande prince" uit *Premier Livre de Danseries*, in 1571 uitgegeven bij Phalèse in Leuven. Van deze allemande is geen tekst bewaard gebleven.

36. Gailliarde France. Wie sal mijn troetelen

NL-Lu 1666 (Thysius), f.24r en f.24v (nr.69, nr.71)
anoniem

Er staan twee verschillende versies in het Thysiushandschrift die hier beiden zijn weergegeven. De tweede versie is ook bekend onder de naam "Galliarde de la Roynne d'Escosse". De tekst, die niet is bewaard gebleven, kon waarschijnlijk op beide melodieën gezongen worden. Op f.24v - f.25r staat een versie van de tweede melodie voor vier luiten uitgeschreven.

Concordanties (nr.69): Vreedman 1568, f.50v (cister)(Gaill Wie sal mij troetelen); Phalèse 1568, f.85v (Gailliarda Wij sal mij troetelen)

Concordanties (nr.71): Morlaye II 1558, f.22r (Gaillarde piemontoise); Phalèse 1563, f.61r (Galliarde); Viaera 1564, f.33r (cister) (Gaiarda de la Roynne de Escosse); Le Roy 1568, f.36v (The thirde Milanoise); Phalèse 1568, f.82r (Gailliarda la Roynne d'escosse); Vreedman 1569, f.44v (cister)(Gaiarda la roynne d'Escosse); Phalèse I 1570, f.48r (cister)(Quatrieme milanoise); Phalèse II 1570, f.67r (gitaar)(Troisiesme gaillarde milanoise); Jobin 1573, sig.D4r (Gaillarde); Waissel 1573, sig.L4v (Val cerca.Gagliarda); Phalèse 1582, f.63v (cister)(Gailliarda de la Roynne d'Escosse); Ammerbach 1583, p.177 (orgel)(Ein ander Galliarth)

37. Waer sult ghij mij voeren

NL-Lu 1666 (Thysius), f.356r (nr.570)
anoniem

De tekst zou gebaseerd kunnen zijn op *Een Cluchte Van eenen Cramer hebbende te Coop veelderley drollighe Liedekens* van Gerrit Hendericxs van Brueghel (1613) en doet erg denken aan de "Zamenspraak, tussen Tryntje en Jan Dirksz." (cfr. nr.6).

Waer wilt ghy my voeren/
Willem dirickse
Jnt Lantgen byde Boeren/
Aechgen Ariaens dochter/
Jnt lantgen byde boeren/
Aechgen Ariaens kint

4. Ick weet een schoon bloemken van Coleuren

NL-Lu 1666 (Thysius), f.349r (nr.545)

Ick weet een Bloem- ken soet van gue- re, so vast ge- prent al
Ick ghae dick- wils voor- by haer deu- re, want om haer lijde ick

in mijn hart. Ick salt niet lan- ger con- nen ver- dra- ghen, wilt zy my nu niet
gro- te smart.

troos- ten saen. So mach ick die

7. Ick brengh mijn naeste ghebuer een dronck

NL-Lu 1666 (Thysius), f.337v (nr.521)

Ick brengh mijn naeste ghebuer een dronck, ick hoop dat hy sal dat wachten.
Ick gun hem uut mijns herten gront, met vrolicke gedachten.

Mijn wijn, fijn eedelen wijn, sober wilt ghy gedroncken zijn,

anders so zijt ghy feijn
van wonderlike crachten.

1) Dit herhalingsteken staat niet in het originele handschrift, maar laat toe ook de laatste regel te zingen.

19. Aenhoort mijn geclach o bloeijen[de] Jeucht

NL-Lu 1666 (Thysius), f.332v (nr.508)

Aen- hoort 't ge- clach o bloe- yen- de Jeucht die u ver- maeckt in

y- de- le vreucht. En spie- ghelt u vry, neemt e-

xem- pel aen my de- wijl ghy meucht.

52. Als ghij compt inden Haghe

NL-Lu 1666 (Thysius), f.358r (nrs.578 en 580)

in c

Als ghij komt in- den Ha- ghe, soo gaet het Zee- waert in.

Na dat schaeck- boort sult ghij vra- gen, daer woont so schoone Waer-

din. Ter- lit- tom sa soo laet in, ter- lit- tom sa soo laet in.